

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України з
питань транспорту та інфраструктури

*Щодо проекту Закону України
за реєстр. № 12142-1 від 21.10.2024*

Мінекономіки відповідно до листа Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури від 12.11.2024 № 04-31/03-2024/251278 опрацювало проєкт Закону України “Про систему та особливості функціонування ринку залізничного транспорту України”, реєстр. № 12142-1 від 06.11.2024 (далі – проєкт Закону), внесений народним депутатом України Магомедовим М. С., та повідомляє.

Проєктом Закону пропонується визначити основні правові, економічні та організаційні засади діяльності залізничного транспорту загального користування, його роль в економіці і соціальній сфері України, регламентувати його відносини з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, іншими видами транспорту, пасажирами, відправниками та одержувачами вантажів, багажу, вантажобагажу і пошти з урахуванням специфіки функціонування цього виду транспорту як єдиного виробничо-технологічного комплексу, установити статус і повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, у частині державного регулювання у сфері залізничного транспорту, а також внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, законів України “Про транспорт”, “Про природні монополії”, “Про управління об’єктами державної власності”, “Про ліцензування видів господарської діяльності”, “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, “Про місцеві державні адміністрації”, “Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності” та визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про залізничний транспорт”.

За результатами опрацювання проєкту Закону надаємо такі пропозиції.

1. Проєктом Закону пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) статтею 188-52, якою, зокрема,

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Телюпа Андрій Володимирович**
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000ED4A01006F430400
Дійсний з 09.08.2024 14:06:23 по 09.08.2026 14:06:23

Мінекономіки

3811-06/85423-01 від 30.11.2024 07:11

передбачити штраф за використання коштів інвестиційної складової, що одержані суб'єктами природних монополій у сфері транспорту не за цільовим призначенням.

При цьому, пунктом 4 частини другої статті 4 проєкту Закону пропонується віднести до повноважень Кабінету Міністрів України затвердження порядку накладення штрафних санкцій за нецільове використання інвестиційної складової тарифу на обов'язкові послуги з доступу до інфраструктури залізничного транспорту загального користування.

Звертаємо увагу, що провадження в справах про адміністративні правопорушення врегульовано розділом IV КУпАП та не потребує додаткового унормування Кабінетом Міністрів України.

З урахуванням викладеного пропонуємо пункт 4 частини другої статті 4 проєкту Закону виключити.

2. Пунктом 6 частини другої статті 4 проєкту Закону до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері залізничного транспорту пропонується віднести затвердження Порядку обслуговування пасажирів залізничним транспортом.

Звертаємо увагу, що по суті зазначена норма збігається з пунктом 4 частини третьої статті 4 проєкту Закону щодо затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері залізничного транспорту, правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу залізничним транспортом, правил перевезення вантажів залізничним транспортом. Аналогічна норма міститься в частині першій статті 25 проєкту Закону.

З метою зменшення регуляторного навантаження та уникнення подвійного розроблення та прийняття однотипних нормативно-правових актів пропонуємо виключити підпункт 4 частини другої статті 4 проєкту Закону, а в статті 25 проєкту Закону виключити посилання на Порядок обслуговування пасажирів залізничним транспортом.

3. Згідно з частиною восьмою статті 6 проєкту Закону Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, за власною ініціативою або за зверненням суб'єктів господарювання має право перевірити встановлені операторами інфраструктури тарифи на обов'язкові послуги з доступу до інфраструктури на відповідність Порядку формування тарифу.

Разом з тим, Закон України "Про ціни і ціноутворення" (далі – Закон про ціни) визначає основні засади цінової політики і регулює відносини, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін, а також здійснення державного контролю (нагляду) та спостереження у сфері ціноутворення.

Статтею 16 Закону про ціни визначено, що органами державного контролю (нагляду) та спостереження у сфері ціноутворення (далі – уповноважені органи) є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з контролю за цінами та інші органи, визначені законом.

Повноваження та порядок діяльності уповноважених органів, права та обов'язки їх посадових осіб, які здійснюють державний контроль (нагляд) за дотриманням суб'єктами господарювання вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін та державне спостереження у сфері ціноутворення, визначаються цим Законом, Законом України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” та іншими законами.

Згідно з пунктом 1 Положення про Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2015 року № 667, Держпродспоживслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та який, серед іншого, реалізує державну політику з контролю за цінами.

Таким чином, у разі наділення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, повноваженнями щодо державного контролю у сфері ціноутворення, буде встановлено подвійний контроль суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сфері залізничного транспорту, з питань формування, встановлення та застосування регульованих цін (тарифів).

Слід зазначити, що Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” (далі – Закон про контроль) визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).

Абзацом дев'ятим статті 3 Закону про контроль встановлено, що одним з основних принципів державного нагляду (контролю) є неприпустимість дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю) та неприпустимість здійснення заходів державного нагляду (контролю) різними органами державного нагляду (контролю) з одного й того самого питання.

Також, абзацом сьомим статті 3 Закону про контроль встановлено, що одним з основних принципів державного нагляду (контролю) є здійснення такого державного нагляду (контролю) лише за наявності підстав та в порядку, визначених законом.

З огляду на зазначене, проект Закону потребує доопрацювання в частині розмежування функцій контролю, зокрема усунення дублювання контролю за цінами та ціноутворенням, а також визначення, що нагляд за тарифами здійснюється відповідно до Закону про контроль.

Також, з метою недопущення подвійного державного нагляду (контролю) з боку органів державної влади пропонуємо чітко розмежувати функції контролю

Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту.

4. Пунктом 13 частини п'ятої статті 4 проєкту Закону до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, щодо державного регулювання у сфері залізничного транспорту пропонується віднести проведення аудитів або ініціювання зовнішніх аудитів з операторами інфраструктури, операторами об'єктів обслуговування та, у відповідних випадках, перевізниками. При цьому, потребують унормування питання, пов'язані з проведенням аудитів, зокрема їх суть, порядки проведення, наслідки.

5. Частиною дев'яту статті 4 проєкту Закону щодо оскарження рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері залізничного транспорту, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, які в межах повноважень здійснюють державне управління у сфері залізничного транспорту, пропонуємо доповнити нормою щодо адміністративного оскарження відповідних рішень, що відповідатиме Закону України "Про адміністративну процедуру".

6. Згідно з частиною сьомою статті 16 проєкту Закону центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту, має право здійснювати перевірки відповідності навчальних центрів вимогам визнання протягом періоду дії свідоцтва про визнання навчального центру, проте не частіше одного разу на рік, згідно із затвердженим та доведеним до навчальних центрів річним графіком перевірок.

Зазначену норму пропонуємо доповнити, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту, має право здійснювати перевірки навчальних центрів відповідно до Закону про контроль.

7. З урахуванням одного з основних принципів державного контролю, встановленого статтею 3 Закону про контроль, а саме, здійснення державного нагляду (контролю) лише за наявності підстав та в порядку, визначених законом, в частині третій статті 28 проєкту Закону потребують виключення слова "у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері залізничного транспорту".

8. Частина перша статті 32 проєкту Закону потребує доопрацювання в частині визначення критеріїв, за якими аварійні події мають відноситися до серйозних.

9. Проект Закону потребує доопрацювання в частині запропонованих змін до КУпАП, зокрема розмежування повноважень органів влади щодо складання протоколів за адміністративні правопорушення, що передбачені статтею 164 КУпАП.

10. Підпунктом 9 пункту 3 Розділу XI “Прикінцеві положення” проекту Закону пропонується внесення змін у частину третьої статті 2 Закону України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності” (далі – Закон про дозвільну систему) щодо її доповнення новим абзацом такого змісту: “Видача, доповнення, поновлення, призупинення дії та анулювання сертифіката авторизації, сертифіката безпеки; видача, поновлення, призупинення дії та анулювання свідоцтва про призначення суб’єкта, відповідального за технічне обслуговування і ремонт рухомого складу, розширення та скорочення сфери його призначення; видача, доповнення, обмеження сфери дії, призупинення, поновлення дії та анулювання свідоцтва про визнання навчального центру, що здійснює підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації машиністів, здійснюється відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про систему та особливості функціонування ринку залізничного транспорту України»”.

Зазначаємо, що Законом України № 4017-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру»” (далі – Закон № 4017-IX) передбачається внесення змін, зокрема, до Закону про дозвільну систему з метою приведення його положень у відповідність із Законом України “Про адміністративну процедуру” (далі – Закон про адміністративну процедуру).

Так, з урахуванням положень Закону про адміністративну процедуру термін “анулювання” замінено на “припинення дії”. Крім того, статтею 43 Закону про адміністративну процедуру встановлено, що у разі якщо заяву подано з порушенням встановлених законодавством вимог, посадова особа адміністративного органу, яка розглядає справу, приймає рішення про залишення заяви без руху. Відповідно до змін, внесених Законом № 4017-IX у Закон про дозвільну систему, положення щодо залишення заяви без руху поширюються на дозвільну систему.

У зв’язку з цим, пропонуємо доповнити проект Закону, зокрема, положенням щодо залишення заяви без руху для видачі свідоцтва про визнання навчального центру, що здійснює підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації машиністів, сертифікату авторизації і сертифікату безпеки та свідоцтва про призначення суб’єкта, відповідального за технічне обслуговування і ремонт рухомого складу.

Разом з цим пропонуємо доопрацювати проект Закону в частині зазначення платності/безоплатності видачі сертифікату авторизації і сертифікату безпеки, оскільки відповідно до статті 4 Закону про дозвільну систему виключно законами, які регулюють відносини, пов’язані з одержанням документів дозвільного характеру,

встановлюються, зокрема, платність або безоплатність видачі (переоформлення, анулювання) документа дозвільного характеру.

11. Проектом Закону передбачено ліцензування господарської діяльності, зокрема з перевезення вантажів та/або пасажирів тяговим залізничним рухомим складом.

Також, відповідно до частини третьої статті 30 проекту Закону з метою отримання сертифікату безпеки перевізник подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту, зокрема, копію ліцензії на здійснення господарської діяльності з перевезення пасажирів або вантажів залізничним рухомим складом залізничними коліями загального користування.

Водночас підпунктом 8 пункту 3 розділу XI “Прикінцеві положення” проекту Закону до Закону України “Про ліцензування видів господарської діяльності” (далі – Закон про ліцензування) вносяться відповідні зміни згідно з якими ліцензуванню підлягає господарська діяльність з перевезення вантажів та/або пасажирів, багажу, вантажобагажу залізничним рухомим складом залізничними коліями загального користування.

З огляду на зазначене, проєкт Закону потребує приведення у відповідність до пункту 24 частини першої статті 7 Закону про ліцензування в редакції проєкту Закону в частині узгодження назви виду господарської діяльності.

12. Абзацом другим частини чотирнадцятої статті 22 проекту Закону передбачається, що систематична відмова від використання запиту на доступ до стратегічної інфраструктури є підставою для анулювання ліцензії на перевезення.

Зазначаємо, що Законом України № 4017-ІХ передбачається внесення змін, зокрема, до Закону про ліцензування з метою приведення його положень у відповідність із Законом про адміністративну процедуру. Так, з урахуванням положень Закону № 4017-ІХ термін “анулювання” замінено на “припинення дії”.

З огляду на зазначене, абзац другий частини чотирнадцятої статті 22 проекту Закону потребує доопрацювання в частині:

приведення у відповідність до термінології Закону № 4017-ІХ;

визначення кількісного показника для подальшого виконання норми щодо систематичної відмови.

13. Відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 30 проекту Закону з метою отримання сертифікату безпеки перевізник подає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту, копію ліцензії на здійснення господарської діяльності з перевезення пасажирів або вантажів залізничним рухомим складом залізничними коліями загального користування.

Згідно з редакцією проєкту Закону сертифікат і ліцензію для провадження зазначеного виду господарської діяльності видає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту.

Зазначимо, що ліцензія - це право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, а не документ (пункт 5 частини першої статті 1 Закону про ліцензування).

Крім цього, відповідно до частини четвертої статті 9 Закону України “Про адміністративні послуги” суб'єкт надання адміністративної послуги не може вимагати від суб'єкта звернення документи або інформацію, що перебувають у володінні суб'єкта надання адміністративних послуг (згідно з проєктом Закону - це центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері залізничного транспорту).

З огляду на зазначене, абзац четвертий частини третьої статті 30 проєкту Закону потребує відповідного доопрацювання.

14. З набранням чинності цим Законом окремі його положення матимуть вплив на показники Державного бюджету України, зокрема в частині збільшення витрат на створення та фінансування нових державних органів, фінансування суспільно важливих послуг з перевезення пасажирів залізничним транспортом, фінансування (за потреби) оператора інфраструктури залізничного транспорту загального користування, а також на показники місцевих бюджетів в частині фінансування суспільно важливих послуг для приміських та регіональних перевезень пасажирів залізничним транспортом. Разом з тим, розробником не надано фінансово-економічних обґрунтувань та статистичних даних.

Зважаючи на те, що проєкт Закону є альтернативним до проєкту Закону України “Про систему та особливості функціонування ринку залізничного транспорту України”, реєстр. № 12142 від 21.10.2024, внесеного Кабінетом Міністрів України, пропонуємо зазначені проєкти законів розглядати одночасно.

Заступник Міністра
економіки України

Андрій ТЕЛЮПА

Панченко Лариса